

OKURYAZARMIYIZ?

Okuma-yazma denilince aklımıza, okuma yazmayı bilen insan geliyor. Bu şekilde baktığımızda gerçekten okuryazarız; hatta dünyada yaşayan insanların % 80'i okuryazar. Tabii okuryazar olmanın, her şeyde olduğu gibi, bir belirtisi, bir işareti olmalı. Bu işaretlerden en önemlisi, ekonomik verilerdir. İsterseniz şimdi, okuryazar oranlarını ve ekonomiyi birkaç veri ile inceleyelim:

ÜLKELER	OKURYAZAR ORANLARI (%)	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSMH(\$)
Türkiye	95,78	9.961
Kazakistan	99,5	4.386
Rusya	99,4	9.928
Myanmar	89,7	83
Suudi Arabistan	79,4	16.542
Libya	81,7	7.589
İngiltere	99,9	34.920
Fransa	99,9	34.077
ABD	99,9	44.168
Küba	96,9	9.900

Yukarıdaki verileri hepimiz gördük: GSMH (Gayrisafi Millî Hasıla) yüksek olan ülkelerde okuryazar, GSMH düşük olan ülkelerde okuryazar, GSMH düşük olan ülkelerde yaşayanlarda düşünebilen, akıl edebilen, hasta olabilen aynı standartlarda insanlar... İşte tamda burada şu soruyu sormamız gerekiyor: 'Eğer insanlar yaratılış bakımından eşitlerse; hatta okuryazarlık bakımından bile aralarında fark yoksa gelişmiş refah düzeyi yüksek olan bu ülkelerle gelişmemiş, sefil bir hayat süren ülkeler arasında nasıl bir fark olabilir?'

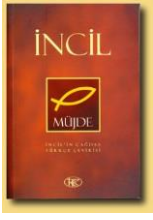
İsterseniz sorumuza, inanç temelli cevap aramakla başlayalım: 'Acaba inançlarımızdan mı bu sorun kaynaklanıyor?'

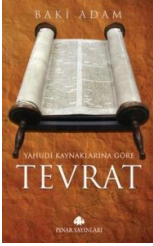
Kuran'da ilk ayet: ALAK,1: Yaratan Rabbinin adıyla oku!

KALEM, 1:Nûn, Kaleme ve yazdıklarına andolsun.

Bir de tahrip edilmiş diğer dinlerin elindeki kitapların ilk ayetlerine bir bakalım:

İncil’de ilk ayet(matta),1: İbrahim oğlu Davut oğlu İsa Mesih’in soy kaydı şöyledir: İbrahim, İshak’ın babasıydı; İshak, Yakup’un babasıydı; Yakup, Yahuda ve kardeşlerinin babasıydı.

Tevrat’ta ilk ayet, 1: Başlangıçta tanrı göğü ve yeri yarattı.

Zebur’da ilk ayet, 1: Ne mutlu o insana ki, kötülerin öğüdüyle yürümez, günahkârların yolunda durmaz, alaycıların arasında oturmaz.

Görüldüğü gibi, diğer kutsal kitaplardaki ilk ayetler, okumakla ilgili değildir. Oysa Türk ve İslam ülkelerinin kutsal olarak kabul ettiği kitapta ilk emir, ‘oku’ diye başlıyor. Kuran’da bu şekilde ilmi emreden, yaklaşık 600’den fazla ayet bulunmaktadır. Diğer din temsilcilerine baktığımızda ise, maalesef, ilmi ve irfanı emreden ayet yok denecek kadar azdır; hatta tarihlerini incelediğimizde, din üzerinden yapılan siyasetle asırlar boyu çile çektiklerini görebiliriz.

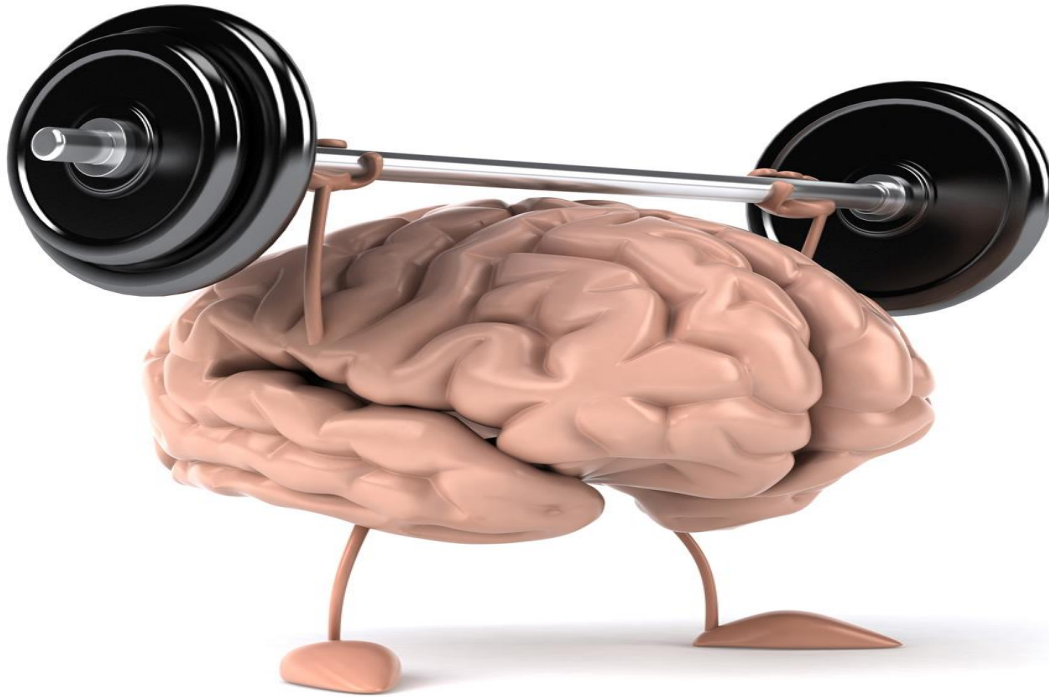
Demekki din eksenside değil. O zaman, sebep ne olabilir? Okuryazar olmanın fiili eylemi olabilirmi? Dilerseniz kitap okuma oranlarına örnek verelim: Dünyada en çok kitap okuyan iki lke: Almanya ve Japonya'dır. Almanya'da ortalama bir kişi bir günde kitap okumaya 24 dakika ayırırken, Türkiye'de ortalama bir kişi kitap okumaya 16 saniye ayırıyor. Japonya'da ortalama bir kişi yılda 25 kitap, İsviçre'de 10 kitap okuyorken, Türkiye'de ortalama 6 kişi yılda 1 kitap okuyor.

Okuma oranlarını gördük, birde yazma oranlarına kısaca bakalım: Japonya'da yılda 4milyar 200 milyon kitap basılıyor, Türkiye'de ise 23 milyon.

Verilerden anlaşıldığı üzere, sorumuzun cevabını bulduk. Demekki okuryazarlığımızı eyleme dnştrmyoruz; yani okuyup yazmıyoruz, okuyup yazmayınca retemiyoruz, üreten toplumlar da üretmeyen toplumlara böylelikle egemen oluyorlar. Bu konuyu, yazımın sonlarında biraz daha açacağım. İsterseniz şimdi, okumanın faydalarına bir bakalım.

OKUMANIN SAğLIKLA İLGİLİ FAYDALARI

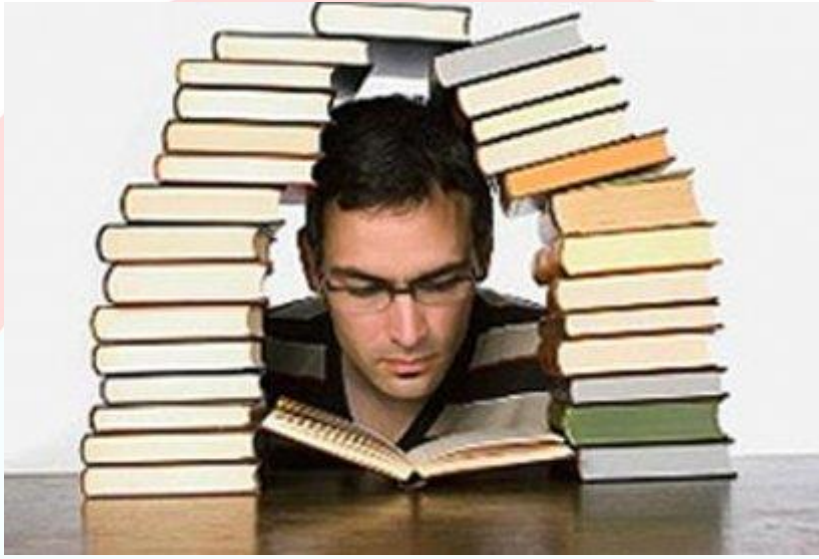
Okumak, kafaya her şeyi takmamayı öğretiyor; okumak, Alzheimer riskini azaltıyor; okumak, unutkanlığa karşı belleği güçlendiriyor ve okumak; karamsarlığa düşme, ümitsizliğe kapılma, hayattan zevk almama, konsantrasyon bozukluğu gibi çeşitli sorunların önüne geçilmesine olanak sağlıyor.

Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Psikiyatri Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. AYTEKİN SİR, okumanın beyne olan faydasını kısaca şöyle özetliyor ve öneride bulunuyor: ‘Her gün kitap okunması, zihinsel egzersize beden egzersizi kadar önem verilmesi, görsel belleğe yönelik egzersizler yapılması, zekâ oyunlarının oynanması, sosyal toplantılara katılınması Alzheimer riskini ciddi manada azaltır.’

Kitap okumak, depresyonda olan insanlarda, bir tedavi yöntemi olarak kullanılmaktadır. Bu tedavi şekline **bibliyoterapi** denir.

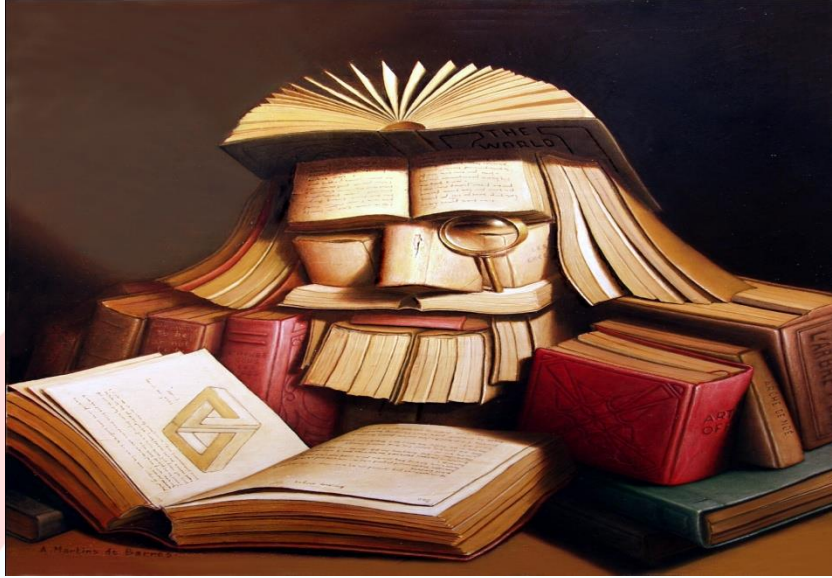
Düzenli olarak kitap okuyan birinin beyni, hiç okumayan birine göre, %60 daha fazla anlama ve algılama gücüne sahiptir. Kitap okumak, beyin lobları arasındaki bağlantıyı kurar ve beynin gelişimini oldukça etkiler; hatta küçük yaşta kitap okuma alışkanlığı edinenler, ileride daha başarılı olurlar.

OKUMANIN KİŞİSEL GELİŞİME FAYDALARI

- Yetkin kitaplar, sessiz öğretmenlerdir. Kitap okuma, bir ilaçtır.
- Kitap okuma, hayatı sevdiren; insana yaşama sevinci verir.
- Kitap okuma; doğayı, toplumu anlama ve yorumlama yeteneği sağlar.
- Kitap okuma, bizi pek çok yönden yetkinleştirir.
- Kitap okuyanın güvenilir bir çevresi oluşur.
- Bilgi dağarcığımızı ve kelime hazinemizi zenginleştirir.
- Anlama gücümüzü, konuşma ve yazma yeteneğimizi kuvvetlendirir.
- Genel kültürümüzü artırır.
- Etkin ve etkili bir insan olmanın yollarını açar.
- Hayal gücümüzü geliştirir.
- Meslek hayatımızdaki başarı düzeyimizi yükseltir.
- Dünyaya bakış açımızı değiştirir.
- Toplumsal ilişkilerimizin kalitesini artırır.
- Okul hayatındaki başarıları pekiştirir.

- Okumak; haz duymaya, zihnimizi süslemeye, karar verme yeteneklerimizi geliştirmeye yarar.
- İnsanı olgunlaştırır, erdemli kılar.
- Kitap okuma, düşünceleri olgunlaştırır.
- Her şeyden önce, sorgulama yetimizi hat safhaya çıkarır ki bu özellik bilimin ve evrenin sırlarını anlamada, her yaşam safhasını bilerek yaşamada insana yardımcı olur. Meşale gibi olur okuyan insan.

Birde tarihten, okuyan ve üreten tarihe damgasını vurmuş insanlara bakalım ve onların kitap okuma konusunda ne söylediklerine kulak verelim:

İmam Maturidi: (İtikatta Müslümanların imam kabul ettiği büyük kelamcı,müfessir) ‘İlim yolculuğuna çıkan her bir talebenin ihtiyaçlarını ve masraflarını karşılamak,o mahalleliye ve ümmete bir vecibedir.’

Farabi:(Büyük düşünür ve hâlâ aşılamayan felsefeci) ‘Önce doğruyu bilmek gerekir. Doğru bilinirse yanlış da bilinir; ama önce yanlış bilinirse doğruya ulaşamaz.’

İbni Sina:(Büyük düşünür, birçok bilim dalında çalışmış ve hâlen tıpta geçilemiyor.)‘İnsanın ruhu kandil, bilim onun aydınlığı ve tanrısal bilgelik de kandilin yağı gibidir. Bu, yanar ve ışık saçarsa o zaman sana "diri" denilir.

Komutanlarave devlet adamlarına bir bakalım:

Bilge Kağan:(Büyük Türk devlet adamı) ‘Kağan atalarım bilge imiş, alp imiş. Buyrukçuları da (vezirleri de) bilge imiş, alp imiş. Beyleri de, milleti de doğru imiş. Onun için ili korumuşlar, ili koruyup töreyi düzenlemişler. Günü gelince ecelleriyle ölmüşler. Dört taraftan bunca millet yağcu(yaşçı), sığıtçı (ağlayıcı) olarak gelmiş. Yas tutmuşlar, ağlamışlar, öyle ünlü kağanlarmış.’

Mustafa KEMAL:(Büyük komutan, devlet adamı)‘Çocukluğumda elime geçen iki kuruştan birini kitaplara vermeseydim, işlerin hiçbirini yapamazdım.’

Görüldüğü üzere, bu kahramanlar ve fikir insanları, hep okuyanlardan ve okumaya önem verenlerden çıkmıştır. Önümüzde ve geçmişimizde bu kadar örnek varken peki ülkemizde insanlar niye okumaz?Bu soru, otomatik olarak aklımıza geliyor, değil mi? Yapılan anketlerde, Türkiye’de yaşayan insanlara soruluyor: ‘Kitap okurmusunuz?’ Hepsinin verdiği cevap tabii ki:‘ Hemde çok severiz.’

Birçok özgeçmiş örneğine baktığımızda ise ‘Boş zamanlarınızda ne yaparsınız?’ sorusuna cevap olarak, kesinlikle,‘Kitap okurum.’ yazılır; ama bu insanlar, en son okuduğu kitabı sorduğunuzda cevap veremezler. Bu durum, bize şunu anlatmaktadır: Kitap okumanın iyi bir şey olduğunu, faydalı olduğunu toplum kabul etmekte ve bilmekte; ama okumamaktadır.‘Seviyorsanız niye okumuyorsunuz?’ diye sorulduğunda ise cevap, ‘ Zamanım yok.’ oluyor.

Aslında olan ise atalet, okumanın ve yazmanın öneminin bilinmemesi. Şu anda toplumumuz öyle bir hâle gelmiştir ki neyi, niçin yaptığını bilmeyen, taklide dayalı bir düzen içinde yürüyen, amacı sadece günü kurtarmak olan bir toplum olmuştur. Bunun nedenlerini incelediğimizde ise, en başı, siyasetçiler ve emperyal toplum mühendisleri çekmektedir. Bu emperyal güçler ve yerli işbirlikçileri, maalesef, sorgulamayan, üretmeyen bir toplum düzeni yaratmakta, her türlü iletişim yolunu kullanmaktadır. Nasıl mı? Bilişim çağını yaşadığımız bu yıllarda, iletişim ağı çok yönlü olup hem yazılı hem görsel, hemde ikili olarak halka inmeyi çok kolaylaştırdı. Bunlara örnek verecek olursak: televizyon, gazete, sivil toplum örgütleri ve dini kümeler... Bu araçlar günümüzde çok hızlı bir şekilde bilgi kirliliği yarattığı gibi, zihin kontrolü de sağlayabilmekte ve insanları yönlendirebilmektedir. Bu yönlendirme işine giren insanlar ise aç gezip şükretmekte, her türlü insanlık dışı uygulamayı sıradan bir şeymiş gibi görmekte, bütün hayatının bir oyundan ve televizyondan ibaret olduğunu zannetmektedir. İş bu yukarıda biçimlendirilmiş insanların aklının kitap okumanın doğru bir şey olduğu telkinine rağmen, dışarıdan gelen duygusal yönlendirmeler yüzünden, bu kişiler, kitap okumanın gereksizliğini, zaman kaybı olduğunu düşünmektedirler. ‘Gassal elinde meyyit gibi olacaksın!’ yaptırımının, din eksenli yönlendirmeye iyi bir örnek teşkil edeceği kanaatindeyim.

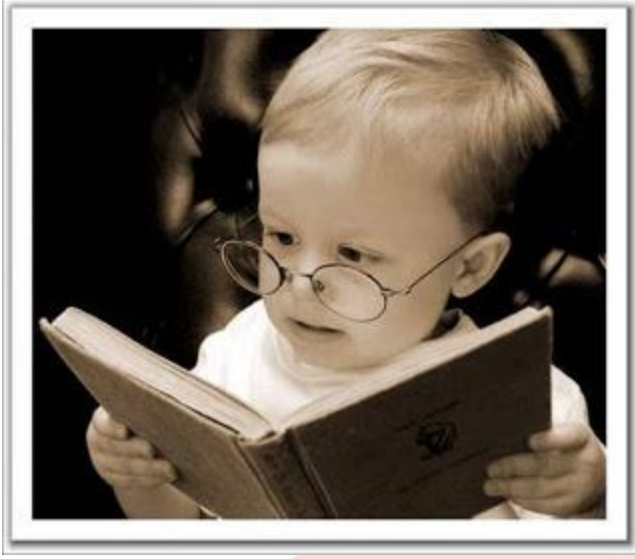
Pekidurum bu kadar vahimken toplum, okuyan yazan bir toplum değilken ve önünde bu kadar engel varken ne yapmalı, nasıl hareket etmelidir? İlk olarak, gündelik hayattazaman değerlendirilmesi yapılmalıdır. Bir birey olarak bilinçli hareket edilmesi gerekir. Bu zaman değerlendirmesinden daha sonra, kitap okumaya gün içerisinde zaman ayrılarak, hem bir örnek teşkil edilmeli hem de bilinçli hareket edilmelidir. İsrâ,36: ‘Bir de, hiç bilmediğin bir şeyin ardına düşme! Çünkü kulak, göz, gönül, bunların her biri, yaptıklarından sorumludurlar.’ Hayatta her türlü işi bilerek yapmaya gayret edilmelidir. Tabiki sorumluluğunu taşıdığı anne-baba, çocuklarına ve diğer toplum bireyelerine iyi bir örnek olmalıdır.

Bir de devletin yapması gerekenler vardır. Bunlardan en önemlisi, okumayı teşvik için çeşitli faaliyetler yürütmektir. Bunların en başında, kütüphanecilik gelmektedir. Profesyonel kütüphanecilik geliştirilmelidir ve kütüphanelerdeki ulaşılabilir kaynak sayısı çoğaltılmalıdır.

Öğretmenlik yetkisi verilen öğretmenlerin bu bağlamda pedagojik ve psikolojik eğitimler alması gerekmektedir. Yine, okullardaki eğitim sisteminin okumaya teşvik edici programlarla geliştirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin eğitimiyle beraber, velilerinde teşvik

edilerek bilinçlendirilmesi için programlar düzenlenmelidir.

Din olarak da Kuran'ın ilme teşvikinin diyanet işlerince düzenlenip pozitif ilimler ve ilahiyat ilimlerinin okunmasının, müftülükler ve yasal düzenlemelerle, ibadethanelere yayılması gerekmektedir.

İlimden uzaklaştıran, hayatı anlamsız kılan, okumanın ve yazmanın önüne geçengörsel ve yazılı iletişim araçlarının; din üzerinden okumanın ve yazmanın önüne engel olan dini kümelerin ve sivil toplum örgütlerinin maksimum olarak denetlenmesi gerekmektedir.

Okumayan toplumlar, okuyan toplumlara efendi değil, ancak köle olurlar.

Murat SUNGUR

YJ4I1A YJYIYI1A 10I4I0I1S H1N9YI1h